

Vaşinqton Zirvəsi global mediada...

Nach Trump benannte Transitroute soll Konflikt zwischen Armenien und Aserbaidschan entschärfen

Mit einer Transitstrecke wollen Armenien und Aserbaidschan ihren Konflikt beileben. Viele Details der Vereinbarung sind noch unklar. Fest steht dafür, dass die Verbindung nach dem US-Präsidenten benannt werden soll.

08.08.2025, 23:36 Uhr

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan və ABŞ Prezidenti Donald Trampın Bakı ilə İrəvan arasında sülh sazişi ilə bağlı Vaşinqtonda keçirilən görüş, liderlərin imzaladığı Birgə Bəyannamə və onların bəyanatları dünyanın nüfuzlu media orqanlarının diqqət mərkəzindədir.

“Reuters” agentliyinin dərc etdiyi geniş məqalədə qeyd olunur ki, Azərbaycan və Ermənistan ötən həftənin cümə günü ABŞ Prezidenti Donald Tramp-la görüş zamanı ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə onilliklər davam edən münaqişədən sonra ikitərəfli iqtisadi əlaqələri gücləndirəcək və münasibətlərin tam normallaşmasına doğru hərəkət edəcək sülh sazişinin layihəsini imzalayıblar.

Cənubi Qafqazdakı rəqiblər arasında razılaşmanın Tramp administrasiyası üçün mühüm nailiyyət olduğunu qeyd edən agentlik yazır ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanı Ağ Evdə keçirilən imzalanma mərasimində salamlayan Tramp deyib: “Uzun müddətdir, 35 ildir ki, onlar döyüşüblər, indi

gəlir” sərlövhəli məqalədə qeyd olunur ki, təxminən dörd onillik davam edən və son vaxtlara qədər sonu görünməyən qanlı münaqişədən sonra bu iki ölkə ABŞ Prezidenti Donald Trampın iştirakı ilə sülh sazişi imzaladılar. İndi Cənubi Qafqazda mərkəzi rol oynamaayan Rusiya bu tarixi məqamda nəzərə cərpmir.

Məqalədə deyilir: “Ermənistan və Azərbaycan liderləri Nikol Paşinyan və İlham Əliyev 40 ildir davam edən qanlı Qarabağ münaqişəsindən sonra cümə günü ABŞ Prezidenti Donald Trampın iştirakı ilə Vaşinqtonda sülh sazişi imzalayıblar. “Biz bu gün Cənubi Qafqazda sülh bərqərar edirik”, - deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev vurğulayıb ki, “bu gün biz böyük bir yeni tarix yazırıq”. Ermənistanın Baş naziri Paşinyan əlavə edib ki, bu razılaşma “sülh fəslinin açılmasını” təmsil edir. Tramp isə bildirib: “Ermənistan və Azərbaycan bütün döyüşləri əbədi olaraq bitirmək öhdəliyi götürür”.

Yazıda diqqətə çatdırılıb ki, Ermənistan və Azərbaycan “Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşru-

daşı” sərlövhəli material dərc olunub. Diqqətə çatdırılıb ki, Avropa Şurasının Baş katibi Alen Berse aşağıdakı bəyannatla çıxış edib: “Mən 2001-ci ildən şüranın hər iki üzvü olan ölkələr arasında uzun müddətdir davam edən münaqişənin yekun həllinə yol açan Ermənistan-Azərbaycan sülh sazişinin Vaşinqtonda bu gün paraflanmasını səmimiyyətlə alqışlayıram. Bu inkişaf Cənubi Qafqazda - bütün xalqların rifahı və təhlükəsizliyi üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən regionda davamlı sülh yolunda tarixi bir mərhələdir. Avropa Şurası Ermənistan və Azərbaycan öz ortaq tarixlərinin bu səhifəsini açarkən, onları dəstəkləməyə hazırdır. Mart ayında iki ölkə Sülh və Dövlətlər arası Münasibətlərin qurulması haqqında Saziş layihəsi üzrə danışıqların yekunlaşdığını elan edəndə, bu, məni xüsusilə ruhlandırıb. Sülh səyləri hər iki lider üçün daimi müzakirə mövzusu olaraq qalırdı. Mən bu məsələni ilk dəfə keçən il COP münasibətilə Bakıda Prezident Əliyevə ünvanlamışdım və aprel ayında Antalyada keçirilən ikitərəfli görüşdə də davam etdirdim. Hər

Məqalədə Trampın sözləri sitat gətirilir: “Bu bəyannamədə mənim adıma tranzit marşrutunun verilməsi şəxsim üçün böyük şərəfdir, mən bunu istəməmişəm - xüsusi tranzit zonası olan “Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu” Ermənistanın suverenliyinə tam hörmətlə yanaşaraq Azərbaycanın özünün Naxçıvan ərazisinə tam giriş əldə etməyə imkan verəcək. Beləliklə, onlar həqiqətən birlikdə yaşaya və işləyə biləcəklər”.

Yazıda vurğulanıb ki, hər iki lider Prezident Trampın Nobel Sülh Mükafatına layiq olduğuna inandıqlarını bildirlər.

“The Washington Post” qəzetinin dərc etdiyi məqalədə qeyd olunur ki, Ermənistan və Azərbaycan rəsmilərinin Ağ Evdə ABŞ-a strateji tranzit dəhlizinə müstəsna inkişaf hüququ verən sülh sazişi imzalaması mühüm global hadisədir. “Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu” adlanan pakt Azərbaycanı Ermənistan vasitəsilə Azərbaycanın eksklavı olan Naxçıvanla birləşdirəcək və ABŞ-a inkişaf hüququ verən sənəd olacaq. Eyni zamanda,

rəflərin hərbi əməliyyatlara həmişəlik son qoymalarına dair öhdəlik götürmələri, ticarət, nəqliyyat və diplomatik münasibətləri bərpa etmək, suverenlik və ərazi bütövlüyünü tanıyacaqlarına dair bəyanatına da yer verilib.

Gürcüstanın nüfuzlu media orqanları “imednews.ge”, “interpressnews.ge”, “resonancedaily.com”, “aktual.ge”, “for.ge”, “netgazeti.ge”, “tabula.ge”, “info9.ge”, “news.ge”, “newposts.ge”, “interpress.ge”, “24news.ge”, “qafqaz-turk.com” informasiya portalları, “İtv.ge” televiziya kanalı avqustun 9-da silsilə materialları yayıblar. Qonşu ölkənin mediası Donald Trampın görüşdən və imzalanma mərasimindən sonra səsləndirdiyi fikirlərə də xüsusi yer ayırıb.

İsveçrə Teleradiosu (SRF), həmçinin “Neue Zürcher Zeitung”, “Blick”, “Tagessanzeiger”, “20 Minuten”, “Le Temp” kimi aparıcı gündəlik qəzetlər onillərdən bəri davam edən bir münaqişədə ciddi irəliləyiş əldə olduğunu bildirirlər. Diqqətə çatdırılıb ki, cümə günü Ağ Evdə bir araya gələn Azərbaycan və Ermənistan liderləri sülh ra-

də dostdurlar və onun uzun müddət dost olacaqlar”. Nəsr qeyd edir ki, razılaşmaya ABŞ-ın Cənubi Qafqazdan keçən strateji tranzit dəhlizinə eksklüziv inkişaf hüquqları daxilidir ki, bu da Ağ Evin qənaətinə görə, enerji və digər resursların ixracını asanlaşdıracaq. Tramp bildirib ki, ABŞ enerji, ticarət və texnologiya, o cümlədən süni intellekt sahələrində əməkdaşlığı genişləndirmək üçün hər bir ölkə ilə ayrı-ayrı müqavilələr imzalayıb. O, Azərbaycan ilə ABŞ arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlığa qoyulan məhdudiyyətlərin də aradan qaldırıldığını deyib. Hər iki lider Trampın münaqişənin sona çatmasına kömək etdiyinə görə tərifləyib və onu Nobel Sülh Mükafatına namizəd göstərəcəklərini bildirib.

“New York Post” qəzetinin dərc etdiyi “Ermənistan və Azərbaycan çoxdan gözlənilən sülhə imza atdı və Trampın Nobel Sülh mükafatına namizədliyini irəli sürdülər” sərlövhəli məqaləsində qeyd olunur ki, Prezident Tramp regionda yeni dəmir yolu ətrafında tikilən sülh sazişini imzalamaq üçün cümə günü Ağ Evdə çoxdandır ki, münaqişə vəziyyətində olan Ermənistan və Azərbaycan liderlərini qəbul etdi. Görüş zamanı liderlər ABŞ Prezidentini Nobel Sülh Mükafatına birgə tövsiyə etməyə söz verdilər.

Qəzet qeyd edib: “Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu” adlandırılan ABŞ-ın inkişaf etdirdiyi tranzit təşəbbüsü Ermənistanın seyrək məskunlaşmış cənubunu keçməklə yanaşı, Azərbaycanın paytaxtı Bakını Naxçıvan anklavı ilə Türkiyəyə birləşdirəcək. “Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev sənədləri imzaladıqları zaman rahat görünüblər, Tramp keçmiş sovet respublikaları arasında gələcək məsələlərdə vasitəçilik etmək üçün könüllü olduğunu bildirib və hər iki lideri tərifləyib”, - deyə məqalədə vurğulanıb.

“Euronews” telekanalının saytında dərc olunan “İnanılmaz sülh: Ermənistan və Azərbaycan onilliklər ərzində davam edən münaqişədən sonra sülhə

tu” adlanan böyük tranzit dəhlizinin yaradılması barədə razılığa gəliblər. O, materik Azərbaycanı və onun müttəfiqi Türkiyə ilə həmsərhəd olan Naxçıvan bölgəsini Ermənistan ərazisi ilə birləşdirəcək. Ağ Evin sözcüsü bildirib ki, yeni tranzit dəhlizi “Ermənistanın suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə və xalqına hörmət etməklə iki ölkə arasında maneəsiz əlaqə yaratmağa imkan verəcək”. Bakı üçün bu dəhliz Naxçıvanla birbaşa quru əlaqəni təmin edir, Türkiyə ilə əlaqələri gücləndirir və infrastruktur diplomatiyası vasitəsilə müharibədən sonrakı qazancları möhkəmləndirir. Bu, həmçinin Azərbaycanın global miqyasda mühüm nəqliyyat və logistik mərkəzi kimi mövqeyini gücləndirir. İrəvan üçün nəqliyyat marşrutu daha geniş ticarət şəbəkələrinə daha da inteqrasiya etmək, onun çökmüş iqtisadiyyatını şəxələndirmək və xarici investisiyaları cəlb etmək imkanı verir. Bu, geosiyasi baxımdan da Ermənistanla qonşuları ilə münasibətləri normallaşdırmağa kömək edərdir.

“USA Today” qəzetinin “Tramp Ermənistan və Azərbaycan liderləri ilə sülh yolunda mühüm addım atdı” sərlövhəli məqaləsində bildirilir ki, Prezident Donald Tramp Ermənistan və Azərbaycan liderləri ilə Ağ Evdə iki keçmiş sovet respublikası arasında onilliklərlə davam edən müharibəyə son qoyan və regionda kritik nəqliyyat vasitələrini yenidən açan Birgə Bəyannamə imzalayıb. Mərasimdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan iki dəfə Respublikaçı prezident olan Prezidenti tərifləyiblər və bir məqamda Trampın söylərinə görə Nobel Sülh Mükafatına layiq olduğunu bildiriblər. Onların Birgə Bəyannaməsi iki ölkəni birləşdirən Cənubi Qafqazdan keçən 20 millik multimodal tranzit dəhlizi olan “Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu”nu müəyyən edir. Birləşmiş Ştatlar bununla sahib müstəsna inkişaf hüquqlarına sahib olacaq.

Avropa Şurasının rəsmi xəbər saytında isə “Ermənistan-Azərbaycan: Möhkəm sülhə zəmin yaradan təməl

iki xalqın liderlərini və vətəndaşlarını ədalətli və davamlı sülh yolunda göstərdikləri siyasi iradə, əzm və cəsarətə görə alqışlayıram. Onilliklər boyu davam edən etimadsızlıq, ərazi mübahisələri və humanitar problemlərin aradan qaldırılması hər tərəfdən çətin, lakin zoruri kompromislər tələb edir. Biz hər iki ölkəni təkcə sülhə deyil, həm də etimadın bərpası istiqamətində əllərində gələni etməyə çağırırıq”.

“Global News” nəşrinə dərc olunan “Azərbaycan-Ermənistan sülh sazişi ABŞ-a nəqliyyat dəhlizi hüququ verir” sərlövhəli məqalədə qeyd olunur ki, Cənubi Qafqazın iki ölkəsinin liderləri Ağ Evdə keçirilən sülh sammitində onilliklərlə davam edən münaqişəyə son qoymağa yönəlmis saziş imzalamazdan əvvəl əl sıxıblar. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanı bir araya gətirən ABŞ Prezidenti Donald Tramp, öz növbəsində, onların əllərini sıxıb.

Məqalədə diqqətə çatdırılıb ki, Cənubi Qafqazın iki ölkəsi bir-biri ilə və ABŞ ilə əsas nəqliyyat marşrutlarını açacaq sənədlər imzalayıb. Razılaşmaya “Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu” adlandırılacaq böyük tranzit dəhlizi yaradacaq saziş də daxildir. Tramp cümə günü Ağ Evdə deyib ki, marşruta onun adının verilməsi onun üçün böyük şərəfdir, lakin bunu onun özü istəməyib. Administrasiyanın yüksək rütbəli rəsmisi tədbirdən əvvəl jurnalistlərə zəng edərək deyib ki, bu adı ermənilər təklif ediblər.

“ABC News” telekanalının saytında dərc olunan məqalədə qeyd edilir ki, Ağ Evdə Trampın iştirakı ilə Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin sülh barədə razılığa gəlməsi tarixi və böyük əhəmiyyət daşıyan hadisədir. ABŞ Prezidenti bildirib ki, liderlər Oval Ofisdə döyüşləri dayandırmaq, ticarəti açmaq və bir-birlərinin suverenliyinə hörmət etmək öhdəliyi götürən sənədlər imzalayıblar. O əlavə edib ki, ABŞ hər iki ölkə ilə enerji, ticarət və texnologiya, o cümlədən süni intellekt sahələrində əməkdaşlığı genişləndirmək üçün ikitərəfli saziş imzalayır.

Asiyadan Avropaya quru marşrutunu qısaldan dəhlizdə ABŞ həmin torpaqları infrastruktur və idarəetmə üçün konsorsiuma subicarəyə verəcək. Ümid edilir ki, bu tranzit dəhlizi gələcəkdə döyüşləri dayandıracaq və regionda kommunikasiyaları açacaq.

Almaniyanın “Spiegel”, “Zeit”, “Handelsblatt”, “Berliner Zeitung”, “Tagesspiegel” nəşrlərinin, “Deutsche Welle”, “Welt”, “Tagesschau” televiziyalarının və digər media qurumlarının yayımladığı xəbərlərdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin, ABŞ Prezidenti Donald Trampın və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın Vaşinqtonda keçirilmiş görüşə dair Birgə Bəyannamə imzalamalarının xüsusilə diqqət mərkəzində saxlanılıb.

Xəbərlərdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın ABŞ Prezidenti Donald Trampın vasitəçiliyi ilə Birgə Bəyannaməni imzalamalarının çoxillik münaqişəyə son qoyulması və regionda əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar açdığı qeyd edilib. Bu baxımdan “Beynəlxalq Sülh və Rifah üçün Tramp Marşrutu” (TRIPP) layihəsi ilə Azərbaycanın əsas ərazisindən Naxçıvan Muxtar Respublikasına maneəsiz giriş imkanının yaradılmasının razılaşdırıldığı vurğulanıb. Bununla yanaşı, hər iki ölkənin ATƏT-in Minsk qrupunun ləğvi ilə bağlı birgə müdaciət edildikləri, bir-birinin ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə hörmət əsasında sülhün, sabitliyin və rifahın təşviqini təsdiq etdikləri bildirilib.

Avstriya Teleradiosu (ORF), eləcə də “Die Presse”, “Heute” “Der Standard” kimi gündəlik qəzetlər Cənubi Qafqazda davamlı sülh üçün mühüm addım atıldığını və ABŞ vasitəçiliyi ilə tərəflərin sülh sazişi istiqamətində sənəd imzalandıqlarından bəhs ediblər. Qeyd olunur ki, Azərbaycanı Naxçıvanla birləşdirəcək və Ermənistan ərazisindən keçəcək “Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu”nun (TRIPP) reallaşması da razılaşmaların tərkib hissəsidir.

Məqalələrdə D.Trampın Birgə Bəyannamənin imzalanmasından sonra tə-

zlaşması yolunda mühüm əhəmiyyətə malik Birgə Bəyannaməyə imza atıblar.

Türkiyənin “Tercüman” qəzetinin avqustun 8-də Azərbaycan, ABŞ və Ermənistan liderlərinin iştirakı ilə Vaşinqton görüşünün yekunlarına həsr olunmuş analitik materialında deyilir ki, ATƏT-in Minsk qrupu onilliklər ərzində Ermənistan-Azərbaycan probleminin həllini ləngitmək üçün alət olub, strukturun özü isə Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olmasına deyil, müəyyən dairələrin maraqlarına xidmət edib.

Ukraynanın nüfuzlu media orqanları Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın ABŞ Prezidenti Donald Trampın dəvəti ilə Vaşinqtonda keçirilən görüşü və əldə olunan mühüm razılaşmaya geniş diqqət ayırıb.

“Ukrinform”, “UNIAN”, “RBK-Ukrayna”, “İnterfaks-Ukrayna”, “Gordon”, “Korrespondent”, TCH və digər informasiya agentliklərində və xəbər portallarında dərc olunan məqalələrdə Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münaqişənin həlli ilə bağlı bəyannamənin əhəmiyyətinə xüsusi yer verilib.

Rusiya mətbuatı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın ABŞ-a səfərini, onların Prezident Donald Tramp-la görüşünü və Ağ Evdə sülhə dair Birgə Bəyannamənin imzalanmasını geniş işıqlandırır. TASS agentliyi, “Interfaks”, “Kommersant”, “Lenta.ru”, “Vestnik Kavkaza”, “Veçernyaya Moskva” kimi nəşrlərdə imzalanmış sənədlərin sülhün əldə olunması üzrə mühüm olduğu qeyd edilib və diqqətə çatdırılıb ki, Tramp bu hadisəni “tarixi” adlandırılıb. “Vesti.ru” xəbər verir ki, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri Minsk qrupunun buraxılması tələbi ilə ATƏT-ə müraciət ediblər. Birgə Bəyannamədə Minsk prosesinin və əlaqədar strukturların fəaliyyətinə son qoyulmasının vacibliyi vurğulanıb və təşkilatla üzv dövlətlər bu qərarı dəstəkləməyə çağırılıb.